

מסמך הכנה מטעם הייעוץ המשפטי לוועדה – הצעת חוק לתיקון פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) (עילות חיפוש בלא צו בית משפט) (הוראת שעה) התשפ"ב-2021:

רקע:

מטרתה של הצעה זו להרחיב את העילות שבגינן יהיה רשאי שוטר לערוך חיפוש בלא צו שיפוטי, אשר קבועות בסעיף 25 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש] תשכ"א – 1969. המדובר בסמכות שנתונה לשוטר לשם סיכול פשעים והבאת עבריינים לדין במצבים שבהם הוא נדרש לפעולה מיידי, ושאינם מאפשרים לפנות לקבלת צו שיפוטי מבעוד מועד.

העילות הקיימות היום כוללות סמכות חיפוש בלא צו בשעה שמתבצעת עבירה, או בתכוף לאחריה; כשאדם המצוי בבית או במקום פונה לעזרת המשטרה; או בעת מרדף אחר מי שנמלט ממעצר או ממשמורת חוקית.

העילות מכוונות למניעת הפשע, להגנה על הנפגע וכן לתפיסת העברייני והבאתו לדין או למיצוי עונשו.

עיקר השינוי הוא בהוספת עילת חיפוש בלא צו לצורך תפיסת ראיות בעבירות פשע חמור, ללא תלות במועד שבו בוצעו העבירות, כאשר החיפוש נדרש באופן מיידי לשם מניעת העלמת הראיה או פגיעה בה. לפי דברי

ההסבר התיקון נועד בעיקר כדי לאפשר למשטרה לתפוס מצלמות אבטחה פרטיות שמאיתרים השוטרים, לעתים באקראי זמן מה לאחר ביצוע העבירה ולא דווקא בתכוף לביצועה, והסמכות לתפוס אותן דרושה

להם באופן מיידי – לבל יועלמו המצלמות או ימחק תוכנן.

הסמכות מבוקשת בהוראת שעה לתקופה של 18 חודשים. אגב כך משנה ההצעה במעט את נוסח הסעיף כולו, בעיקר על מנת להבהיר ולחדד את הנוסח הקיים, ונעמוד גם על שינויים אלו.

על-פי דברי ההסבר, חשיבות ההסדר ודחיפות חקיקתו כהוראת שעה נובעים מהצורך בפיתוח כלים אפקטיביים ומשמעותיים להתמודדות עם הפשיעה החמורה בארץ, ובפרט להתמודדות עם התרחבות תופעת הפשיעה בחברה הערבית, אשר פוגעת בביטחון האישי של האזרחים, גובה חיי אדם ומהווה "מכת מדינה". נטען כי העדרה של סמכות לפעול באופן מיידי לתפיסת ראיות מעלה את החשש כי אלו יועלמו וישבושו. הדבר נכון, לפי דברי ההסבר, בפרט לצורך הלחימה בפשיעה בקרב האוכלוסייה הערבית, שם מידת שיתוף הפעולה עם המשטרה נמוכה, וחל ביתר שאת "מעגל שוטה" שבגדרו מתבצע פשע; למשטרה יש קושי באיסוף ראיות; כתוצאה – שיעורי הפענוח נמוכים; עבריינים אינם מאותרים או שאין די ראיות להעמדתם לדין; הדבר מביא לסגירת תיקים ולחלופין להסדרי טיעון מקלים; וכך חוסר האמון של האזרח הנורמטיבי, ובעקבותיו חוסר שיתוף הפעולה עם גורמי האכיפה - מתעצמים.

עם זאת, יצוין כבר בפתח הדברים שההסדר המוצע מהווה נדבך אחד מתוך הצעת חוק רחבה יותר – הצעת

חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014 (להלן – הצעת חוק החיפוש הרחב) אשר עברה בקריאה ראשונה בכנסת העשרים. הצעת החוק האמורה כוללת סעיף מטרות וכן שורה של איזונים ובלמים, שנועדו לאזן את הפגיעה בזכויות הנובעת מהפעלת סמכות החיפוש.

ההצעה נדונה בוועדת החוקה, חוק ומשפט אך הדיון בה לקראת קריאות שנייה ושלישית לא הושלם בטרם התפזרה הכנסת. יצוין, כי לדברי הממשלה העבודה בממשלה על הצעת החוק הרחבה נמשכת במטרה לשוב ולקדם את חקיקת החוק.

התיקון המובא לפתחה של הוועדה הונח כהוראת שעה בנפרד מהצעת החוק, נוכח הדחיפות שהממשלה רואה

בחקיקתו.

מהות התיקון המוצע:

להלן הנוסח המקורי והנוסח המוצע:

<p>פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט-1969</p> <p>חיפוש שלא על פי צו חיפוש</p> <p>25. שוטר רשאי, בלא צו חיפוש, להיכנס ולחפש בכל בית או מקום אם –</p> <p>(1) יש לשוטר יסוד להניח שמבצעים שם פשע, או שפשע בוצע שם זה מקרוב;</p> <p>(2) תופש הבית או המקום פונה לעזרת המשטרה;</p> <p>(3) אדם המצוי שם פונה לעזרת המשטרה ויש יסוד להניח שמבוצעת שם עבירה;</p> <p>(4) השוטר רודף אחרי אדם המתחמק ממעצר או נמלט ממשמורת חוקית.</p>
--

<p>הצעת חוק לתיקון פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) (עילות חיפוש בלא צו בית משפט) (הוראת שעה), התשפ"ב – 2021</p> <p>חיפוש שלא על פי בלא צו חיפוש</p> <p>25. שוטר רשאי להיכנס ולערוך חיפוש בבית או במקום, בלא צו חיפוש, להיכנס ולחפש בכל בית או מקום אם אי ביצוע החיפוש באופן מיידי יסכל את מטרת החיפוש ולא ניתן לקבל מבעוד מועד צו חיפוש, ובלבד שמתקיים אחד מאלה –</p> <p>(1) יש לשוטר יסוד להניח חשד סביר שמבצעים שנעברת-שם עבירה מסוג פשע, או שעבירה כאמור שפשע בוצע נעברה שם זה מקרוב;</p> <p>(2) המחזיק תופש הבית או במקום או אדם השוהה בו פונה לעזרת המשטרה ויש חשד סביר שמבוצעת שם עבירה; (3) אדם המצוי שם פונה לעזרת המשטרה ויש יסוד להניח שמבוצעת שם עבירה;</p> <p>(3) יש חשד סביר כי מצוי שם חפץ העשוי לשמש ראיה לביצוע עבירת פשע חמור, והחיפוש נדרש באופן מיידי לשם מניעת העלמת הראיה או פגיעה בה; חיפוש כאמור בפסקה זו –</p> <p>(א) יבוצע לאחר קבלת אישור קצין משטרה;</p> <p>(ב) יתועד באופן שייקבע בנוהלי המשטרה; אין בהוראות פסקת משנה זו כדי לגרוע מהאמור בסעיף 26;</p> <p>(4) יש חשד סביר כי נמצא שם חשוד בעבירת פשע חמור שנעברה זה מקרוב או השוטר רודף אחרי אדם המתחמק ממעצר או ממאסר או הנמלט ממשמורת חוקית.</p> <p>לעניין סעיף זה, "פשע חמור" – עבירה שדינה עשר שנות מאסר או יותר או עבירה לפי סעיפים 144(א) רישא, 340(ב) או 428 לחוק העונשין, התשלז – 1977.</p>
--

השינוי המהותי בנוסח המוצע הוא בארבעה עניינים:

האחד - הוספת מבחן מהותי לחיפוש בלא צו, ברישא לסעיף. המבחן חל על כל העילות, גם העילות "הישנות", ולפיו, חיפוש בלא צו יעשה "אם אי ביצוע החיפוש באופן מיידי יסכל את מטרת החיפוש ולא ניתן לקבל מבעוד מועד צו חיפוש". יצוין כי פרשנות משרד המשפטים היא שדרישה זו קיימת גם היום למרות שאינה כתובה מפורשות וזאת מכוח חוקי היסוד והעקרונות הכלליים של הפעלת סמכות.

השני - העומד כאמור במוקד הצעת החוק - הוספת עילה לחיפוש בלא צו – עילה מספר (3) בסעיף המוצע - לשם תפיסת ראיה בקשר לעבירת פשע חמור, מחשש לפגיעה בה או להעלמתה, ללא תלות במועד ביצוע העבירה.

לפי הנוסח המוצע, לחיפוש בלא צו אחר חפץ נדרש חשד סביר כי במקום מצוי חפץ הקשור לעבירה מסוג פשע חמור; כי החפץ עשוי לשמש ראיה לביצוע העבירה; וכי החיפוש נדרש באופן מיידי לשם מניעת העלמתה של הראיה או פגיעה בה.

על פי הסעיף המוצע, חיפוש כאמור יבוצע רק לאחר קבלת אישור קצין משטרה; ויתועד באופן שייקבע בנהלי המשטרה, וזאת מבלי לגרוע מסעיף 26 לפסד"פ (שלפיו ככלל, חיפוש יעשה בנוכחות שני עדים שאינם שוטרים, וזולת אם הדבר לא ניתן מחמת דחיפות, או מסיבות נוספות שאינן רלוונטיות לענייננו). בסעיף המוצע, פשע חמור הוא כל עבירה שדינה עשר שנות מאסר ויותר; עבירה של החזקת נשק/תחמושת; עבירה של ירי במקום מגורים או ירי שיש בו כדי לסכן חיי אדם; או עבירה של סחיטה באיומים.

השלישי – העילה השנייה לחיפוש בלא צו, "**תופש הבית או המקום** פנה לעזרת המשטרה", והעילה השלישית, "**אדם המצוי שם** פונה לעזרת המשטרה ויש יסוד להניח שמבוצעת במקום עבירה" – אוחדו בעילה (1) המוצעת, שקובעת: "**המחזיק בבית או במקום או אדם השוהה בו פונה לעזרת המשטרה ויש חשד סביר שמבוצעת שם עבירה**".

כלומר, נוסח הסעיף הקיים הבחין בין בעל חזקה במקום שקורא לעזרת המשטרה - שעצם קריאתו לסיוע מקימה לשוטר סמכות חיפוש בלא צו אף בלא חשד כלשהו - לבין **אדם השוהה במקום** והוא אינו בעליו הקורא לעזרה, אז סמכות החיפוש תקום רק אם ישנו יסוד להניח שמבוצעת עבירה במקום. לעומת זאת, הנוסח המוצע אינו עורך הבחנה כאמור, וקובע כי בכל קריאה לעזרה – בין של מחזיק המקום ובין של אדם הנמצא בו – הסמכות לחפש בלא צו תקום **רק במידה שישנו חשד סביר** שבמקום מתבצעת עבירה. יצוין שלעמדת הממשלה קיימת ממילא סמכות למשטרה להיכנס במקרה של סכנה לחיים או לרכוש מכוח פקודת המשטרה, ולכן אין בנוסח המוצע כדי לצמצם את סמכויות החיפוש.

הרביעי – עניינו העילה הרביעית **שעוסקת בחיפוש אחר עבריין נמלט**.

מוצע לשנות את הנוסח הקיים בשני עניינים: האחד, השמטת יסוד ה'מרדף' אחר אדם החומק ממעצר, ומתן סמכות לשוטר לחפש בלא צו אם ישנו **חשד סביר** שבמקום נמצא אדם המתחמק ממעצר/מאסר או ממשמורת חוקית; השני, עניינו מתן סמכות חיפוש בלא צו במפורש גם אחר **חשוד** (ולא רק מי שכבר נעצר/נאסר ונמלט), ככל שנחשד בביצוע **עבירה מסוג פשע חמור שנעברה זה מקרוב**. יצוין כי תיקונים אלה מהווים עיגון של הפסיקה הקיימת, שאינה דורשת הוכחת 'מרדף', וכמו כן מכירה בסמכות לחפש בלא צו אחר **חשוד בעבירה חמורה**, "בת מעצר", שבוצעה זה מקרוב, מכח העילה הרביעית דהיום, הכוללת סמכות חיפוש אחר אדם המתחמק ממעצר.

יתר השינויים, הם שינויי נוסח שאין בהם כדי לשנות את המצב המשפטי.

בכלל זה, מוצע להחליף את הביטוי "**ייסוד להניח**" שמתבצעת עבירה במקום או בוצעה שם זה מקרוב, שקיים היום בעילות (1) ו-(3) ומהווה תנאי לחיפוש בלא צו - בביטוי "**חשד סביר**". בדברי ההסבר נכתב כי מוצע להחליף את הנוסח ל"חשד סביר" מאחר שהוא הולם יותר את דברי החקיקה החדשים¹. יצוין כי בפסיקה כבר כיום נדרש הלכה למעשה התקיימותו של "חשד סביר" לשם גיבוש סמכות החיפוש². **מבחן החשד הסביר** הוא מבחן אובייקטיבי בעיקרו, שבגדרו בוחנים את סבירות שיקול הדעת של השוטר שערך את פעולת האכיפה³. הכלל הוא כי על החשד להיות מבוסס על נסיבות אובייקטיביות, כגון מידע קונקרטי או התנהגות מחשידה. עם זאת, בעניין **בן חיים**⁴ נקבע שאין הגדרה ממצה וחד משמעית לתנאים המגבשים חשד סביר, וכי יישומו של המבחן משתנה בהתאם לנסיבותיו הפרטניות של כל מקרה ומקרה.

¹ ראו למשל בסעיף 3 לחוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור, התשס"ה-2005: "היה לשוטר, לחייל מוסמך או למאבטח **חשד סביר** שאדם נושא עמו שלא בדין נשק, או עומד לעשות שימוש שלא כדין בנשק, או שישק המוחזק שלא כדין נמצא בכלי תחבורה, רשאי הוא לערוך חיפוש על גופו של האדם או בכלי התחבורה."

² ראו למשל רע"פ 10141/09 **אברהם בן חיים נ' מדינת ישראל**, רע"פ 2161/21 **אמיר משאיד נגד מדינת ישראל**, רע"פ 3829/15 **קסאי נ' מ"י**, בפס' 18 ואילך.

³ רע"פ 10141/09 **אברהם בן חיים נ' מדינת ישראל**, בפס' 16: "מבחן החשד הסביר הוא בעיקרו מבחן אובייקטיבי שבו נדרש בית המשפט להעריך את סבירות שיקול דעתו של השוטר שערך את החיפוש לשם הכרעה בשאלת חוקיות החיפוש. יחד עם זאת, התנאים שבהם יתקיים חשד סביר המצדיק עריכת חיפוש ללא צו שיפוטי אינם ניתנים מטבע הדברים להגדרה ממצה וחד-משמעית. יישומו של מבחן זה מבוסס על נסיבותיו הפרטניות של כל מקרה ומקרה, על

הביטוי "זה מקרוב" המתייחס לפשע שלשם חקירתו ניתן לבצע חיפוש בלא צו, נותר בעינו, ופורש בפסיקה⁵ כמתייחס לפרק זמן קצר של שעות ספורות.

יצוין בנוסף כי לפי הפסיקה על המשטרה להצביע על דחיפות בקיומו של החיפוש שלא מאפשרת קבלת צו שיפוטי בטרם ביצעו⁶.

בטרם נעבור לסוגיות שמוצע לדון בהן, נציין כי ההסדרה של דיני החיפוש נועדה לבטא את האיזון הראוי בעיני המחוקק, בין האינטרס הציבורי בתפקוד יעיל ואפקטיבי של המשטרה לשם הגנה על הציבור, לבין הצורך בהגנה על זכויות אדם שעלולות להיפגע מעצם טיבה של הסמכות לחיפוש – ובהן הזכות לחירות, לפרטיות, לכבוד ובאוטונומיה של האזרחים עימם המשטרה באה במגע⁷.

ואלו הנושאים שמוצע לדון בהם:

שאלות כלליות:

1. **מוצע לבחון את משמעות הוספת הסמכות לחיפוש ראייה בלא צו בנפרד מחוק החיפוש הרחב.** כאמור, הצעת חוק החיפוש הרחב כוללת שורה של סעיפים כלליים החלים על הפעלת מכלול הסמכויות לפי החוק. בכלל זה, הוצע בחוק החיפוש הרחב לקבוע את האיזונים הרלוונטיים (חיפוש ותפיסה ייעשו בדרך שתבטיח שמירה מירבית על כבוד האדם, על פרטיותו וזכויותיו); קביעת השימוש בכוח כאמצעי אחרון (אין לעשות שימוש בכוח אם ניתן להשיג את מטרת החיפוש בדרך אחרת); קביעת מטרות החיפוש **כרשימה סגורה**: גילוי עבירות חקירתן או מניעתן, גילוי עבריינים, חילוט רכוש או הצלת חיי אדם; **עיגון הכללים לחיפוש בהסכמה**: לרבות החובה שתתקיים אחת העילות למתן צו חיפוש, החובה להודיע לאדם על הזכות לסרב לחיפוש, החובה לקבל הסכמה בכתב בחתימת ידו של נותן ההסכמה, ועוד. מטבע הדברים, סעיפים כלליים אלה אינם קיימים בהצעה שבפנינו. בבואנו לבחון את המרכיבים השונים של ההסדר המוצע, מוצע כי הוועדה תבחן ביחס לכל מרכיב האם יש צורך לערוך בו התאמות בהתחשב בכך שאינו מובא כחלק מההסדר הכולל על סעיפיו הכלליים.
2. **מוצע לדון במשמעות המבחן המהותי שנוסף ברישא לסעיף** – כאמור, ברישא לסעיף נכתב, כי חיפוש בלא צו יעשה "אם אי ביצוע החיפוש באופן מידי יסכל את מטרת החיפוש ולא ניתן לקבל מבעוד מועד צו חיפוש". מוצע לבחון האם החלת המבחן האמור על **כלל עילות החיפוש** יוצרת שינוי במצב המשפטי הקיים היום ביחס אליהן.

בכלל זה עולה השאלה האם יש פער או שראוי שיהיה פער בין סמכות הכניסה לסמכות החיפוש? החוק, גם כיום, אינו יוצר הבחנה ברורה בין סמכות הכניסה לבין סמכות החיפוש. עם זאת, המבחן המהותי שמוצע להחיל על כלל העילות מותיר לשוטר סמכות כניסה בנסיבות המנויות בסעיפים, ובה בעת מצמצם לכאורה את סמכות החיפוש. במה דברים אמורים: למשל, לפי עילת החיפוש הראשונה, בנוסח הקיים, אם הוזעק שוטר למקום ביצוע עבירה רשאי השוטר להיכנס ולחפש. לפי הנוסח המוצע,

---

המידע שהיה בידי השוטר בעת עריכת החיפוש ואף על ניסיונו ושיקול דעתו המקצועיים של השוטר שערך את החיפוש...".

⁵בג"צ 465/75 יצחק דגני נ' שר המשטרה.

⁶ת"פ (י-ם) 6321/08 מדינת ישראל נ' אופיר שמעון.

רשאי השוטר להיכנס למקום, אך הרשות לחפש קמה רק במצב שבו אי ביצוע החיפוש יסכל את מטרת החיפוש. ואם נאמר שהשוטר נכנס ולכד את החשוד בביצוע העבירה, האם בכך הושגה מטרת החיפוש? האם קמה לו בנוסף סמכות לחפש ראיות? או שמא אם ניתן להקפיד את הזירה כך שאי ביצוע החיפוש לא יסכל את המטרה – עליו להסתפק בתפיסת החשוד ולפנות לקבלת צו שיפוטי לכל פעולה נוספת? ועוד, מה משמעות המושג "מטרת החיפוש" בשעה שאין הגדרה למטרות החיפוש בתיקון המוצע (להבדיל מבהצעת החוק הרחבה)?

שאלות ביחס לעילה החדשה -

3. דרישת מיידיות - העילה החדשה שעניינה תפיסת ראיה (עילה 3) היא היחידה שאינה דורשת

מיידיות וקרבה בזמן לביצוע העבירה - מה ההצדקה לכך? מהן הדוגמאות לצורך לתפוס ראייה שלא בסמיכות לביצוע העבירה, ובלא צו שיפוטי מראש? האם אין מקום להגדיר טווח זמנים ממועד ביצוע העבירה לחיפוש בלא צו?

בצד הצורך האכיפתי שעליו מצביעה הממשלה יש לשקול את ההשלכות של קביעת הסמכות באופן כללי, ובפרט נוכח הכוונה המוצהרת להפעילה באופן מוגבר בקרב אוכלוסייה מסוימת. מוצע לבחון האם הפגיעה בזכויות שיוצרת הפעלת הסמכות היא מידתית, שכן היא מאפשרת חיפוש בכל עת, וכן מוצע לשמוע מהם האמצעים של הממשלה להבטיח שיעשה שימוש מדוד בסמכות.

4. אישור קצין משטרה - על פי הסעיף המוצע חיפוש ראייה בלא צו יתבצע באישור קצין משטרה. מוצע

לברר כיצד יתבצע אישור כאמור, האם מדובר בקצין הנמצא בשטח או באישור טלפוני; איזה מידע יסופק לקצין לשם מתן האישור; האם יש לקבוע דרג גבוה יותר לאישור; ומה על הקצין לשקול בבואו לאשר או למנוע ביצוע חיפוש כאמור?

5. חובת התייעוד - על פי הסעיף המוצע חיפוש בלא צו אחר ראייה יתועד בדרך שתיקבע בנהלי המשטרה.

מוצע לברר מה צפוי להיקבע בנהלים; ומה הפערים בין דרישת התייעוד הקיימת בהצעת חוק החיפוש הרחב (סעיף 40 להצעה מפרט את כל הטענות רישום בדו"ח החיפוש, לרבות רשימת הפעולות שבוצעו ונזקים אם נגרמו, שיחתם ע"י החוקר, מחזיק המקום והעדים, ועוד) לבין מה שמתכוונת המשטרה לקבוע בנהליה? האם נכון שאופן ביצוע התייעוד יקבע בנוהל ולא בחוק עצמו? לפי דברי ההסבר התייעוד נועד לבחון את הצורך בסמכות ומידת האפקטיביות בהפעלתה במשך תקופת הוראת השעה. נוכח החידוש שבהצעת החוק המאפשר חיפוש ללא צו גם כאשר העבירה לא נעברה בסמוך לחיפוש, מוצע לדון באפשרות לקבוע בנוסף מנגנון בקרה ופיקוח. מוצע לדון בשאלה האם בנוסח הקיים מדובר בבקרה מספקת או שמא נדרש מנגנון נוסף, כגון דיווח עתי ליועצת המשפטית לממשלה על השימוש בסמכות? דיווח עתי לוועדה? אילו פרטים יש לכלול בדיווחים כאמור?

6. חיפוש בנוכחות עדים - מה משמעות הנוסח לפיו אין בתייעוד שיקבע בנוהלי המשטרה כדי לגרוע

מסעיף 26 הקובע כי ככלל חיפוש יעשה בפני שני עדים שאינם שוטרים למעט במצב של דחיפות? מה היחס בין הצורך הדחוף שבגיננו יאשר בכיר במשטרה לחפש/לתפוס ראייה ללא צו, לבין הדחיפות שמאפשרת חיפוש בלא שני עדים?

7. הגדרת "פשע חמור" - הסמכות לחפש חשוד ו/או ראיה בלא צו קמה רק כשמדובר בחשד לביצוע פשע

חמור. מוצע לדון בהגדרת פשע חמור.

"פשע חמור" – מוגדר כעבירה שדינה עשר שנות מאסר או יותר, או עבירה לפי סעיפים 144(א) רישה (שעניינו החזקת נשק/תחמושת); 340א(ב) (ירי באזור מגורים/ באופן שיש בו כדי לסכן חיי אדם); או 428 (סחיטה באיומים) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

מוצע לשמוע על הנימוקים לבחירה בהגדרה זו. בין היתר מוצע לבחון אם עבירה של **סחיטה באיומים** היא ממין העניין. מחד – מדובר בעבירה מרכזית שמונעת פענוח פשעים ומבססת ארגוני פשיעה, לרבות בחברה הערבית, ובגדרה כלולה גם תופעת ה"פרוטקשין", במסגרתה נדרשים חקלאים או בעלי עסקים לשלם "דמי שמירה" כדי להימנע מנזקים שעל פי רוב גורמים שולחיהם של השומרים/ השומרים עצמם, למי שאינו משלם.

מנגד – מדובר בעבירה שנחקרת לרוב בעקבות מידע מודיעיני או אירוע מוקדם שמלמד על הסחיטה. בהתאם לכך, **מוצע לשמוע מהן הדוגמאות לכך שראיה לעבירה זו תאוחר באקראי ושתהיה דחיפות בתפיסתה מבלי שניתן היה לפנות מראש לקבלת צו חיפוש?**

אם המסקנה תהיה כי עבירת הסחיטה באיומים נדרשת, עולה שאלת גריעתה של עבירת הסחיטה בכך הקבועה בסעיף 427 לחוק העונשין – ומוצע לבחון אם נדרש להוסיף גם אותה. כמו כן, מוצע להבהיר שהנוסח "חפץ העשוי לשמש ראיה לביצוע עבירת פשע חמור" כולל גם ראיה המצביעה על זהות המבצע.

8. **היחס בין סמכות החיפוש וסמכות החדירה למחשב - עיקר הצורך בסמכות לחפש ראיות בלא צו**

במנותק ממועד ביצוע העבירה, על פי דברי ההסבר, הוא לשם תפיסת מצלמות, שהחומר המצוי בהן דינו כדיו חומר מחשב. לשם חדירה לחומר המחשב – להבדיל מעצם התפיסה – יש צורך בצו שיפוטי וחלים תנאים מחמירים הקבועים בסעיף 23א לפסד"פ, שההצעה לא נועדה לשנותם. מוצע לבחון האם הנוסח בהיר דיו בעניין זה, או שמא נדרש לציין במפורש, כי תפיסת מצלמה/מחשב בלא צו אינה גורעת מהצורך בצו לשם חדירה וחיפוש בחומר המחשב/המצלמה כנדרש בסעיף 23א לפקודה.

9. **ביקורת שיפוטית על תפיסת ראיה בלא צו – מוצע לדון בשאלה האם יש צורך בבחינה שיפוטית של**

החיפוש שנעשה בלא צו, בתוך פרק זמן שייקבע (שבוע למשל) לאחר התפיסה, כפי שנדרש בהפעלת סמכויות מנהליות שונות, וכפי שנדרש למשל בסעיף 24(ב) לפקודה: 24(ב) "מי שעורך חיפוש לפי צו חיפוש ומוצא חפץ שלא הוזכר בצו... רשאי לתפוס את החפץ ולהביאו בפני השופט שנתן את הצו, והשופט רשאי לצוות מה ייעשה בו, כפי שיראה לנכון".

מוצע לבחון האם תפיסת חפץ **בלא צו**, שונה מתפיסת חפץ **בחריגה מצו?**

מוצע לבחון את הצורך בביקורת שיפוטית בדיעבד, ואת האפשרות להחריג ממנה מקרים של תפיסת מצלמה/מחשב, שלשם חדירה אליהם נדרש ממילא צו שיפוטי. ככל שהצורך הטיפוסי בסמכות נועד לתפיסת מצלמות – ההחרגה תביא לכך שרק במקרים מעטים יתקיים דיון שיפוטי נפרד על עצם התפיסה; מוצע לבחון אם יש לציין במפורש כי בעת שקילת מתן צו חדירה לחומר מחשב ידון בית המשפט גם בחוקיות החיפוש בלא צו, או האם להותיר זאת לכללים שנקבעו בפסיקה:

יצוין כי **בדנ"פ 1062/21 יונתן אוריך ואח' נ' מ"י**, נקבע כי חיפוש לא חוקי יהווה שיקול לעניין מתן צו חדירה למחשב, ואולם רק במקרים חריגים ונדירים הוא יהווה שיקול בלעדי לדחיית הבקשה, שכן במועד בו הוא מתבקש תמונת החקירה חלקית, ויש קושי להעריך את הנזק מול התועלת שבפסילת הראיה. לכן הוכרע כי **בתום החקירה, ובעת שהתמונה העובדתית והמשפטית שלמה יותר**, ישקלו רשויות האכיפה את משמעות הפגם בשלב הבחינה של ההעמדה לדיון; וכי הדיון השיפוטי המרכזי בקיומו של הפגם והשלכותיו יתקיים – בהתאם להלכות יששכרוב ושמש – **בפני בית המשפט הדן בהליך העיקרי**, ככל שיוגש כתב אישום.

שאלות ביחס לשינויים המוצעים בעילות האחרות –

10. **השינוי הניסוחי בעילה הראשונה**, ביטל את האבחנה בין **בעל המקום** הקורא לעזרה, שעצם קריאתו הקימה סמכות חיפוש, לבין **אדם הנמצא במקום** הקורא לעזרה, אז הסמכות לערוך חיפוש קמה רק אם ישנו לשוטר יסוד להניח שמתבצעת עבירה במקום.

לכאורה, השינוי תואם את התכלית לשמה ניתנת סמכות החיפוש בלא צו, ושם דגש על הצורך לפעול בדחיפות לנוכח ביצועה של עבירה, ללא תלות בזהות הקורא לעזרה. עם זאת, מוצע לדון אם מדובר בשינוי בעל משמעות לרשויות האכיפה, בהינתן הסמכויות הקבועות בפקודת המשטרה.

11. **ביחס לחיפוש אחר חשוד בעבירת פשע חמור שבוצעה זה מקרוב** – עילה (4) - יש לבחון אם ההגדרה **פשע חמור** מתאימה. האם מספקת את כלל העבירות "בנות מעצר" כפי שהיה קודם, ואם אין בה צמצום שעלול לסכל אכיפה בעבירות חמורות שדין פחות מעשר שנות מאסר (כגון סחיטה בכח, לעיל).